

LIIKENNEVALIOKUNNAN LAUSUNTO 8/2002 vp

Hallituksen toimenpidekertomus vuodelta 2001

Perustuslakivaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 17 päivänä huhtikuuta 2002 lähettäessään hallituksen toimenpidekertomuksen vuodelta 2001 (K 3/2002 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi perustuslakivaliokuntaan samalla määrännyt, että pysyvien erikoisvaliokuntien on annettava asiasta lausunto perustuslakivaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- liikenne- ja viestintäministeri Kimmo Sasi, talousjohtaja Marja Heikkinen-Jarnola ja apulaisosastopäällikkö Kari Saari, liikenne- ja viestintäministeriö.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Liikennevaliokunta on keskittynyt tässä lausunnossa käsittelemään kolmipyöräistä mopoa ja kevyttä nelipyörää sekä luotsinkäyttövelvollisuutta koskevia kysymyksiä. Lisäksi valiokunta on perustuslakivaliokunnan pyynnön mukaisesti tarkastellut toimialaansa kuuluvia, sen omasta ehdotuksesta hyväksytyjä, kertomuksessa selostettuja eduskunnan lausumia.

Poikkeukset luotsinkäyttövelvollisuudesta sekä väylä- ja luotsausmaksujen taso. Eduskunnan 2.12.1997 hallituksen esityksen HE 144/1997 vp yhteydessä hyväksymät lausumat ovat johtaneet toimenpiteisiin ja mahdollisuudet vapautukseen luotsinkäyttövelvollisuudesta ovat selvästi parantuneet. Pääpiirteittäin mahdollisuudet saada vapautus luotsinkäyttövelvollisuudesta ovat hyvät pienille aluksille sekä säännöllisesti linjaliikenteessä oleville aluksille. Tilanne on kuitenkin edelleen ongelmallinen yli 3 000 dwt:n ko-

koluokan aluksille, jotka ovat säännöllisessä Suomeen suuntautuvassa liikenteessä ja joiden määräsatamat vaihtelevat. Luotsinkäyttövelvollisuus vaikuttaa suurella määrällä näiden alusten toimintaedellytyksiin.

Tullihallituksen 27.12.2000 asettaman ns. väylämaksutyöryhmän tehtävänä oli selvittää Merenkulkuhallituksen kanssa väylämaksun kannossa ilmenneiden epäkohtien korjaamiseksi tarvittavia menettelymuutoksia sekä valmistella liikenne- ja viestintäministeriölle luovutettaviksi lainsäädännölliset ehdotukset väylämaksulain (1028/1980) ja väylämaksuasetuksen (1016/1983) muuttamiseksi. Työryhmä ei ehdottanut muutoksia väylämaksun määräytymisperusteisiin. Muiden kuin maksuperusteiden osalta työryhmä esitti tiettyjä väylämaksun kantoa koskevia lainsäädännöllisiä ja menettelyllisiä parannusehdotuksia. Eräänä keskeisimpänä säännösmuutoksena työryhmä esitti, että jääluokkatodistuksen voimassaoloaika rajataan

laissa siten, että todistus on voimassa enintään aluksen luokitustodistuksen voimassaoloajan. Kaikkia tarvittavia säännösmuutoksia sekä säännösten siirtämistä ylemmälle uuden perustuslain vaatimalle normitasolle ei voida työryhmän käsityksen mukaan toteuttaa ilman väylämaksulain ja -asetuksen kokonaisuudistusta. Valiokunta pitää esitettyjä uudistuksia tärkeinä.

Valiokunnan huomiota on kiinnitetty siihen, että Suomen luotsausmaksut ovat korkeat. On esitetty, että rationalisoimalla toimintaa asemilla siten, että miehitystä mukautettaisiin paremmin liikennehuippuihin ja myöskin muiden tehtävien hoitoon, kustannuksia voitaisiin alentaa. Valiokunta katsoo, että tätä keskustelua tulisi käydä kuitenkin pitäen mielessä sekä kustannus- että turvallisuussyyt, koska riskimomentti on suurin aluksen joutuessa pysähtymään väylässä ottaessaan luotsin alukseen.

Kolmipyöräinen mopo ja kevyt nelipyörä. Valiokunta pitää kolmipyöräisen mopon ja kevyen nelipyörän erilaista lainsäädännöllistä kohtelua perusteettomana. Euroopan unionin 18.3.2002 hyväksymä direktiivi (2002/24/EY) kaksi- ja kolmipyöräisten moottoriajoneuvojen tyyppihyväksynnästä ja neuvoston direktiivin 92/61/ETY kumoamisesta tekee eron kolmipyöräisen ajoneuvon ja nelipyörän eli nelipyöräisen moottoriajoneuvon välillä. Määrätyt kolmipyöräiset ajoneuvot luokitellaan mopoiksi, kun sen sijaan teknisesti turvallisempia nelipyöräisiä ei luokitella mopoiksi.

Kolmipyöräiset mopot ja kevyet nelipyörät ovat varsinkin maaseudulla välttämättömiä henkilöille, joiden taloudelliset ja muut toimintaedellytykset eivät riitä auton ja autoa varten vaadittavan ajokortin hankkimiseen. Ne ovat monelle vanhemmalle tai liikuntarajoitteiselle henkilölle ainoa järkevä mahdollisuus liikkua ja ainoa tapa palveluiden saavuttamiseksi esimerkiksi kauppa-autojen lopetettua toimintansa maaseudulla. Ongelmana on, että nelipyörien osalta

vaatimukset ovat tätä nykyä korkeammat kuin mopoiksi luokiteltavien kolmipyörien osalta. Kuitenkin nelipyörää on pidettävä turvallisempana kuin kolmipyöräistä mopoa. Tämän vuoksi valiokunta katsoo, että tulee pyrkiä rinnastamaan kolmipyöräiset mopot ja kevyet nelipyörät ajokorttivaatimusten, käytösäännösten (esimerkiksi pyörätien käytön suhteen), verotuksen ja ajoneuvoteknisten vaatimusten osalta.

Eduskunnan lausumat

Liikennevaliokunta ei pidä hallituksen kertomuksessa selostettuja toimenpiteitä riittävinä, vaan katsoo, että seuraavat liikennevaliokunnan aloitteesta hyväksytyt eduskunnan lausumat ovat edelleen tarpeellisia ja ne tulee säilyttää hallituksen kertomuksessa:

- *Poikkeukset luotsinkäyttövelvollisuudesta, väylä- ja luotsausmaksujen taso*
HE 144/1997 vp (s. 233)
- *Digitaalisen lähetystoiminnan toimiluvat ja rahoitussuunnitelmat*
HE 34/1998 vp (s. 234)
- *Kolmipyöräinen mopo, kevyt nelipyörä, mopon teoriakoe*
HE 92/1999 vp (s. 235)
- *Tielaitoksen liikelaitostaminen*
HE 25/2000 vp (s. 236—237)
- *Postitoiminta*
HE 74/2000 vp (s. 238)
- *Yksityisteiden valtionapu*
HE 166/2000 vp (s. 241)
- *Suomen kauppalaivaston kilpailukyvyn edistäminen*
HE 144/2001 vp (s. 243)

Lausunto

Edellä esitetyn perusteella liikennevaliokunta kunnioittavasti esittää,

että perustuslakivaliokunta ottaa huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Helsingissä 5 päivänä kesäkuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Erkki Pulliainen /vihr	Raimo Mähönen /sd
vpj.	Annika Lapintie /vas	Tero Mölsä /kesk
jäs.	Klaus Bremer /r	Markku Rossi /kesk
	Jyri Häkämies /kok	Ismo Seivästö /kd
	Erkki Kanerva /sd	Timo Seppälä /kok
	Saara Karhu /sd	Harry Wallin /sd
	Marjukka Karttunen /kok	Lasse Virén /kok
	Risto Kuisma /sd	Raimo Vistbacka /ps.
	Eero Lämsä /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker.